

Категорія захисту прав завжди викликала гострий інтерес у правовій науці, навколо неї і сьогодні ведуться численні дискусії. Одним із невирішених питань залишається розмежування захисту прав з їх охороною. На думку Р.Б. Шишки, охорона суб'єктивних прав відображає статистику відносин і є загальною гарантією їх стабільності, натомість захист суб'єктивних прав уособлює в собі динаміку тих способів та форм, що передбачені цивільним законодавством для відновлення правового становища потерпілої від порушення особи [4, с. 277].

Загалом, варто зазначити, що розвиток інформаційно-комунікаційних технологій майже не змінив загальних засад захисту авторських прав. Разом з тим, їхній вплив на поняття і зміст авторських прав, а також на механізм їх реалізації опосередковано відобразився на охороні авторських прав: збільшився строк охорони авторських прав, обсяг суб'єктивних авторських прав збільшився за рахунок нового (інформаційного) середовища їх реалізації, удосконалено систему особистих немайнових та майнових прав автора, з'явилися нові об'єкти авторських прав, вдосконалена система нормативно-правового регулювання.

Отже, сучасна система захисту авторських прав, визначена чинним законодавством України, характеризується поєднанням виключно юридичних цивільно-правових способів захисту авторських прав, позбавлених технологічної складової, з цілком новими, нехарактерними для авторського права технічними засобами захисту, які є відповіддю на виклики інформаційного середовища та відповідають його розвитку.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України.– 2012.– № 42.– Ст. 522.
2. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ // Відомості Верховної Ради України.– 2011.– № 32.– Ст. 314.
3. Кубах А. І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник / А. І. Кубах. Харків: ХНАМГ, 2008.– 418 с.
4. Шишка Р. Б. Охорона права інтелектуальної власності / Р. Б. Шишка.– Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002.– 368 с.

ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СВОБОДУ СОВІСТІ ТА ВІРОСПОВІДАННЯ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Релігія упродовж багатьох тисячоліть істотно впливає на розвиток прав і свобод людини, держави і правових систем, на формування політичної, правової та релігійної культури населення. Процес формування релігійних вірувань відбувався як за національною ознакою, так і під впливом світових релігій, таких як буддизм, християнство, іслам та ряд інших, які набули поширення в багатьох країнах, у тому числі на території України. Усе це викликало необхідність створення відповідного правового регулювання та забезпечення прав і свобод людини у сфері релігійних відносин як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Після розвалу Радянського Союзу в Україні, як і в світі загалом, відбулося переосмислення базових людських цінностей включно з переглядом відносин церкви (релігійних організацій) і держави, як складової права людини на свободу світогляду та віровизнання, одного з фундаментальних природних прав людини. Подібне переосмислення знайшло своє закріплення в окремих нормативно-правових актах.

Правові основи діяльності релігійних організацій як громадських об'єднань, їх взаємодії з державними та іншими соціальними інститутами закріплено в Конституції України, Законі України "Про свободу совісті та релігійні організації", та в ряді інших документах. Так, ст. 35 Основного Закону України відокремлює діяльність церкви як релігійної структури від держави, але надає кожній людині право на свободу віросповідання, світогляду та релігійну діяльність [1]. Подібне відокремлення має позитивну характеристику, так як релігійні організації мають можливість бути незалежними від державної політики.

Базовим нормативно-правовим актом, що регулює відносини в зазначеній сфері є Закон України "Про свободу совісті та релігійні організації", який був прийнятий у квітні 1991 року. Останні суттєві зміни було внесено у цей Закон у грудні 1993 року (деякі зміни вносилися в Закон і в подальшому, але ці зміни носили не суттєвий характер). Після вступу України до Ради Європи (1995) та прийняття Конституції Ук-

раїни (1996) активізувалися спроби докорінно змінити вищевказаний нормативно-правовий акт.

Наступні спроби змінити Закон України "Про свободу совісті та релігійні організації" розпочалися у 2006 році у зв'язку з Указом Президента України № 39/2006 від 20 січня 2006 року "Про План заходів із виконання обов'язків та зобов'язань України, що випливають з її членства в Раді Європи". Але законопроект не було подано до Уряду для наступного внесення на розгляд парламенту.

Протягом останнього часу все більше відчувається брак належної уваги з боку представників влади до пропозицій та ініціатив громадських інституцій, в тому числі церков і релігійних організацій в процесі нормотворення, що стосується діяльності релігійних громад. Серед прикладів неефективності діалогу влади та суспільства можна назвати розробку та ухвалення проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України" (реєстр. № 10221 від 16.03.2012 р.) всупереч позиції релігійної спільноти. Даний законопроект надає право здійснювати контроль за дотриманням законодавства про свободу совісті та віросповідання органам прокуратури, Мінкультури та іншим міністерствам, місцевим адміністраціям та органам місцевого самоврядування. Також він значно ускладнює порядок набуття релігійними організаціями статусу юридичної особи у зв'язку з запровадженням двох не узгоджених між собою реєстраційних процедур – реєстрації статутних документів та державної реєстрації (внесення до Єдиного реєстру юридичних осіб).

20 січня 2006 р. Президент України своїм Указом № 39/2006 затвердив План заходів із виконання обов'язків та зобов'язань України що випливають з її членства в Раді Європи, де підпункт 6 пункту 2 вказаного Плану, зобов'язав Міністерство юстиції України підготувати та подати в установленому порядку Кабінетові Міністрів України для наступного внесення на розгляд Верховної Ради України нову редакцію Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації". Міністерство юстиції створило для підготовки законопроекту Робочу групу, до складу якої було запрошено представників релігійних, громадських організацій, релігієзнавців, співробітників центральних органів виконавчої влади, Апарату Верховної Ради України та Секретаріату Президента України [2].

Останнім часом в Україні відбулися значні зміни у сфері релігійного життя: розширилися межі релігійної свободи в суспільстві, кардинально змінилися характер та інтенсивність участі релігійних організацій в житті соціуму. Однією з примітних рис сучасних релігійних організацій

є прагнення активної участі в усіх сферах життя суспільства. Стає звичною присутність представників релігійних громад на політичних, культурних, освітніх та соціальних заходах.

Варто звернути увагу на те, що стан забезпечення державою свободи віросповідання значною мірою залежить від характеру відносин держави й релігійних організацій, моделі та становлення таких взаємозв'язків, їх правового регулювання. Висвітлення зазначеного питання є умовою всебічної характеристики діяльності релігійних організацій, належного виконання державою зобов'язання забезпечити правомірну реалізацію й охорону свободи віросповідання, у тому числі з точки зору міжнародних і регіональних угод з прав людини [3, с. 26].

Оскільки сучасний стан правового забезпечення не в повній мірі відображає потребу у правовому регулюванні свободи совісті і віросповідання, то існує нагальна потреба вдосконалення законодавства у сфері свободи совісті і віросповідання. Проте в процесі законотворчої діяльності держава має проводити виважену політику в релігійній сфері, у тому числі стосовно питання оновлення законодавства про свободу совісті та релігійні організації, з огляду на багатоконфесійність українського суспільства та існуючі міжправославні конфлікти в зазначеній сфері.

Література

1. Конституція України від 28.06.96 р. [Електронний ресурс] / Сайт Верховної Ради України.– Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/konst/CONST1.HTM>
2. Борисова В. Питання управління юридичними особами і їх вирішення за чинним законодавством України / В. Борисова // Право України.– №5.– 2009.– с. 113-121.
3. Карпунчев В. П. Прогалини в адміністративно-правовому регулюванні статусу релігійних об'єднань в Україні / Карпунчев.В.П. // Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ.– 2010.– № 4.– С. 26-35.